

Den nya influensan A(H1N1)

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2009/10:126 Den nya influensan A(H1N1).

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås att influensa A(H1N1) av den typ som upptäcktes och började spridas bland människor i Mexiko under första halvåret 2009 inte längre ska klassificeras som en allmänfarlig sjukdom i bilaga 1 till smittskyddslagen (2004:168).

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens förslag.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juni 2010.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden	7
Den nya influensan A(H1N1)	7
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Den nya influensan A(H1N1)

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:126.

Stockholm den 20 april 2010

På socialutskottets vägnar

Kenneth Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth Johansson (c), Cecilia Widegren (m), Magdalena Andersson (m), Christer Engelhardt (s), Marianne Kierkemann (m), Lars U Granberg (s), Barbro Westerholm (fp), Jan R Andersson (m), Lennart Axelsson (s), Anders Andersson (kd), Margareta B Kjellin (m), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s), Thomas Nihlén (mp), Per Svedberg (s), Ann Arleklo (s) och Gunnel Wallin (c).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I ärendet behandlas regeringens proposition 2009/10:126 Den nya influensan A(H1N1). I propositionen föreslås att influensa A(H1N1) av den typ som upptäcktes och började spridas bland människor i Mexiko under första halvåret 2009 inte längre ska klassificeras som en allmänfarlig sjukdom i bilaga 1 till smittskyddslagen (2004:168). Sjukdomen bör i stället enligt regeringen föras upp på förteckningen över anmälningspliktiga sjukdomar i bilaga 1 till smittskyddsförordningen (2004:255). Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Regeringens förslag till beslut finns i bilaga 1 och regeringens lagförslag i bilaga 2.

Utskottet gjorde den 1–2 februari 2010 ett studiebesök hos Världshälsoorganisationen (WHO) i Genève. Vid besöket fick utskottet bl.a. information om WHO:s arbete med den nya influensan.

Bakgrund

Med stöd av 9 kap. 2 § smittskyddslagen (2004:168) fattade regeringen den 13 maj 2009 beslut om att bestämmelserna i den nämnda lagen om allmänfarliga sjukdomar skulle tillämpas på influensa A(H1N1) av den typ som började spridas bland människor i Mexiko i april 2009. Förordningen trädde i kraft den 15 maj 2009, se förordningen (2009:380) om att bestämmelserna i smittskyddslagen (2004:168) om allmänfarliga sjukdomar ska tillämpas på influensa A(H1N1) av den typ som började spridas bland människor i Mexiko i april 2009.

Föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 2 § smittskyddslagen ska snarast underställas riksdagens prövning. Detta skedde genom regeringens proposition Influensa A(H1N1) av den typ som upptäcktes och började spridas bland människor i Mexiko under första halvåret 2009 (prop. 2008/09:212). I propositionen, vilken beslutades den 28 maj 2009, föreslogs att sjukdomen skulle anges som en allmänfarlig sjukdom i bilaga 1 till smittskyddslagen (2004:168).

Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget (bet. 2008/09:SoU26, rskr. 2008/09:314). Lagändringen trädde i kraft den 1 augusti 2009.

Gällande rätt

Bestämmelser om allmänfarliga sjukdomar i smittskyddslagen (2004:168)

Enligt 1 kap. 3 § andra stycket smittskyddslagen avses med allmänfarliga sjukdomar smittsamma sjukdomar som kan vara livshotande, innebära långvarig sjukdom eller svårt lidande eller medföra andra allvarliga konsekvenser och där det finns möjlighet att förebygga smittspridning genom åtgärder som riktas till den smittade. En förteckning över vilka sjukdomar som är allmänfarliga sjukdomar finns i bilaga 1 till lagen.

Enligt 3 kap. 1 § första stycket är den som vet eller har anledning att misstänka att han eller hon bär på en allmänfarlig sjukdom skyldig att utan dröjsmål söka läkare och låta läkaren göra de undersökningar och ta de prover som behövs för att man ska kunna konstatera om smittsamhet föreligger. Enligt 3 kap. 2 § första stycket får förvaltningsrätten på ansökan av smittskyddsläkaren besluta om tvångsundersökning om någon som med fog kan misstänkas bära på en allmänfarlig sjukdom motsätter sig den undersökning som behövs för att man ska kunna konstatera om smittsamhet föreligger. Om en behandlande läkare konstaterar eller misstänker att en undersökt patient har smittats av en allmänfarlig sjukdom, ska läkaren eller annan hälso- och sjukvårdspersonal med särskild kompetens för uppgiften enligt 3 kap. 4 § första stycket försöka få upplysningar från patienten om vem eller vad som kan ha överfört smittan och om andra personer som kan ha smittats. Den enskilda patienten är skyldig att lämna de upplysningar som han eller hon förmår lämna. Om den som enligt första stycket ansvarar för smittspårning på grund av uppgifter från patienten misstänker att andra personer kan ha smittats ska han eller hon se till att dessa underrättas om att de kan ha smittats av sjukdomen och uppmanas att uppsöka läkare (3 kap. 4 § andra stycket). Enligt 4 kap. 2 § ska den behandlande läkaren besluta om individuellt utformade förhållningsregler i syfte att hindra smittspridning för den som bär på eller misstänks bära på en allmänfarlig sjukdom. Enligt 4 kap. 4 § ska en behandlande läkare som misstänker eller får veta att en patient som bär eller misstänks bära på en allmänfarlig sjukdom inte iakttar eller kommer att iaktta förhållningsreglerna, i vissa fall anmäla detta till smittskyddsläkaren. Enligt 4 kap. 6 § ska den som bär på en allmänfarlig sjukdom av den behandlande läkaren erbjudas den vård och behandling som behövs för att förebygga eller minska risken för smittspridning. Den som bär på en allmänfarlig sjukdom får under vissa förutsättningar isoleras.

Klassificering som anmälningspliktig sjukdom enligt smittskyddsförordningen (2004:255)

Enligt 2 kap. 5 § smittskyddslagen (2004:168) ska en behandlande läkare som misstänker eller konstaterar fall av allmänfarlig sjukdom eller annan anmälningspliktig sjukdom, utan dröjsmål anmäla detta till smittskyddsläkaren i det landsting där den anmälade läkaren har sin yrkesverksamhet och till Smittskyddsinstitutet.

Enligt 9 kap. 3 § smittskyddslagen får regeringen meddela föreskrifter om vilka andra smittsamma sjukdomar än allmänfarliga som ska vara anmälningspliktiga. Regeringen har meddelat sådana föreskrifter. I bilaga 1 till smittskyddsförordningen (2004:255) anges vilka sjukdomar som betecknas som anmälningspliktiga utöver allmänfarliga sjukdomar. Enligt 5 § smittskyddsförordningen ges ett bemyndigande till Socialstyrelsen att meddela närmare föreskrifter om bl.a. anmälan enligt 2 kap. 5 § smittskyddslagen och undantag från sådan anmälan beträffande viss sjukdom. Denna möjlighet att begränsa anmälningsskyldigheten har Socialstyrelsen utnyttjat i fråga om influensa A(H1N1). Den 16 juli 2009 fattade Socialstyrelsen beslut om att begränsa anmälningsplikten för influensa A(H1N1).¹

¹ Ändringsföreskrift SOSFS 2009:13, Ändring i Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2007:1) om anmälan av anmälningspliktig sjukdom i vissa fall.

Utskottets överväganden

Den nya influensan A(H1N1)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168).

Propositionen

I propositionen föreslås att influensa A(H1N1) av den typ som upptäcktes och började spridas bland människor i Mexiko under första halvåret 2009 inte längre ska klassificeras som en allmänfarlig sjukdom i bilaga 1 till smittskyddslagen (2004:168).

När det gäller den tidigare bedömningen att den nya influensan A(H1N1) var en allmänfarlig sjukdom framhåller regeringen bl.a. att sjukdomen var ny, att WHO hade höjt sin beredskap till fas 5 enligt WHO:s pandemiplanering, att det ansågs troligt att sjukdomen skulle fortsätta sprida sig i de länder där spridning mellan människor redan pågick och att sjukdomen skulle spridas till fler länder samt att Socialstyrelsen bedömde att risken för att smittan skulle spridas även till Sverige var stor. I den situationen fanns det enligt regeringen ett behov av att snabbt identifiera och minska effekterna av en spridning inom landet.

När det gäller bedömningen av den nuvarande situationen beträffande den nya influensan A(H1N1) anför regeringen bl.a. att syftet med att klassificera en smittsam sjukdom som allmänfarlig är att ge samhället möjlighet att förebygga vidare spridning av ett smittämne. Detta sker bl.a. genom beslut om förhållningsregler för dem som är smittade, såsom skyldighet att iaktta särskilda hygienrutiner eller att hålla regelbunden kontakt med behandlande läkare. Klassificeringen innebär också att det blir obligatoriskt för läkare att anmäla fall av sjukdomen till Smittskyddsinstitutet och smittskyddsläkaren i respektive landsting. Läkare ska också smittspåra, dvs. hitta ursprunget till smittan, och vidta åtgärder så att andra som kan ha utsatts för smitta skyddas. Klassificeringen medför också att alla sjukvårdens åtgärder kan vidtas utan kostnad för patienten.

Regeringen konstaterar att när den nya influensan A(H1N1) diagnostiserades under första halvåret 2009 visade det sig att den hade en ny genetisk sammansättning, vilket innebar att det sannolikt var få eller inga människor som var immuna mot viruset. I avvaktan på att ett vaccin mot sjukdomen utvecklades var det motiverat att samla in uppgifter om virusets spridning. Redan sommaren 2009 var den nya influensan emellertid så

spridd att det inte var motiverat att samla information om varje enskilt fall. Socialstyrelsen antog därför den 16 juli 2009 en föreskrift som begränsade anmälningsplikten för influensa A(H1N1).¹

Med beaktande av att en stor del av befolkningen nu har uppnått immunitet mot den nya influensan A(H1N1) och att smittan är så allmänt spridd att begränsade åtgärder saknar betydelse, är det enligt regeringen inte längre motiverat eller ändamålsenligt att låta sjukdomen omfattas av de bestämmelser som gäller för de sjukdomar som betecknats som allmänfarliga. Regeringen föreslår därför att influensa A(H1N1) av den typ som upptäcktes och började spridas bland människor i Mexiko under första halvåret 2009 inte längre ska klassificeras som allmänfarlig.

När det gäller frågan om klassificering som anmälningspliktig sjukdom enligt smittskyddsförordningen (2004:255) anser regeringen att det fortfarande finns anledning att följa utvecklingen av influensa A(H1N1) i landet. Om uppföljningen visar att smittspridningen tilltar kan det utgöra grund för ett beslut om att exempelvis komplettera vaccineringen för vissa grupper eller områden. Uppföljningen är också viktig för att utvärdera effekten av den vaccinering som redan genomförts. Med beaktande av att det alltjämt föreligger ett uppföljningsbehov när det gäller smittspridningen av influensa A(H1N1) anser regeringen att det finns skäl att ange den som en anmälningspliktig sjukdom i bilagan till smittskyddsförordningen.

Regeringen avser att fortlöpande ompröva behovet av denna klassificering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att den nya influensan A(H1N1) inte längre ska klassificeras som en allmänfarlig sjukdom i bilaga 1 till smittskyddslagen (2004:168).

Utskottet ställer sig därmed bakom regeringens förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168).

¹ Ändringsföreskrift SOSFS 2009:13, Ändring i Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2007:1) om anmälan av anmälningspliktig sjukdom i vissa fall.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:126 Den nya influensan A (H1N1) :

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen
(2004:168)

Härigenom föreskrivs att bilaga 1 till smittskyddslagen (2004:168) ska ha följande lydelse

Bilaga 1¹

Allmänfarliga sjukdomar*Nuvarande lydelse*

- campylobacterinfektion
- difteri
- fågelinfluensa (H5N1)
infektion med enterohemor-
ragisk E.coli (EHEC)
- giardiainfektion
- gonorré
- hepatit A-E
- hivinfektion
- infektion med HTLV I eller II
- *influenza A (H1N1) av den typ
som upptäcktes och började spri-
das bland människor i Mexiko
under första halvåret 2009*
- klamydiainfektion
- kolera
- infektion med meticillin-
resistenta gula stafylokocker
(MRSA)
- mjältbrand
- paratyfoidfeber
- pest
- infektion med pneumokocker
med nedsatt känslighet för
penicillin G
- polio
- rabies
- salmonellainfektion
- shigellainfektion
- smittkoppor
- svår akut respiratorisk sjuk-
dom (SARS)
- syfilis
- tuberkulos
- tyfoidfeber
- virala hemorragiska febrar

Föreslagen lydelse

- campylobacterinfektion
- difteri
- fågelinfluensa (H5N1)
infektion med enterohemor-
ragisk E.coli (EHEC)
- giardiainfektion
- gonorré
- hepatit A-E
- hivinfektion
- infektion med HTLV I eller II
- klamydiainfektion
- kolera
- infektion med meticillin-
resistenta gula stafylokocker
(MRSA)
- mjältbrand
- paratyfoidfeber
- pest
- infektion med pneumokocker
med nedsatt känslighet för
penicillin G
- polio
- rabies
- salmonellainfektion
- shigellainfektion
- smittkoppor
- svår akut respiratorisk sjuk-
dom (SARS)
- syfilis
- tuberkulos
- tyfoidfeber
- virala hemorragiska febrar

¹ Senaste lydelse 2009:860. Ändringen innebär att influensa A (H1N1) av den typ som upptäcktes och började spridas bland människor i Mexiko under första halvåret 2009 tagits bort ur förteckningen.

exkl. denguefeber och sorkfeber
(nephropathia epidemica)

exkl. denguefeber och sorkfeber
(nephropathia epidemica)

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2010.